Histories Krant

November \ december \ januari – 2026 - 2027

Driemaandelijks tijdschrift V.U.: Bart Blomme, Vooruitgangstraat 323, 1030 Brussel. Afgiftekantoor: Antwerpen X, P 928058

PB-PP | B-00000
BELGIE(N) - BELGIQUE
bpost

Femke den Hollander

\ IN DEZE KRANT

Dag uit het leven van Lotte, hoofdvrouw bij de Sint-Joris Gilde van Meer — p. 2

Terugblik Histories Festival — p. 3

Praktijktip: Bron vermelden? Zo doe je dat — p. 6

Over-drager: de marconisten van Olen — p. 7

Vooruit

De aangekondigde besparingen in de cultureel-erfgoedsector raken Histories hard. Net als vele andere organisaties moeten we vanaf 2027 werken met minder middelen en minder medewerkers. Wat dat concreet betekent, weten we vandaag nog niet.

Wat we wél weten: erfgoedvrijwilligers kunnen op ons blijven rekenen. We blijven luisteren, ondersteunen, verbinden en opkomen voor de waarde van jullie werk. Misschien zal niet alles kunnen zoals vandaag, maar onze betrokkenheid blijft dezelfde.

Erfgoed maak je samen. Daarom blijven we, zij aan zij, zoeken naar de weg vooruit.

Eva, Daphné, Els, Hendrik, Leen, Morgane, Rob, Viggo, Wout, Bent, Frauke en Kaat - Het team van Histories

HI
STO
RIES

Wist jij dat...

...je vroeger ‘vrijwilliger van beroep’ kon zijn?

Begin twintigste eeuw werkte het Belgische leger met een systeem van loting. Wie vrijwillig in dienst trad, kon een uitgelote jongeman vervangen en van het leger zijn beroep maken. Die militairen stonden ingeschreven in het leger als ‘vrijwilliger van beroep’.

— Vrijwilligers van Beroep.

Heemkundige Kring het Houtland-Torhout

\ COLUMN

Impact

Deze column moest gaan over impact; over hoe erfgoedvrijwilligers elke dag het verschil maken in onze samenleving. Een gemakkelijke opdracht, want deze krant staat vol met voorbeelden.

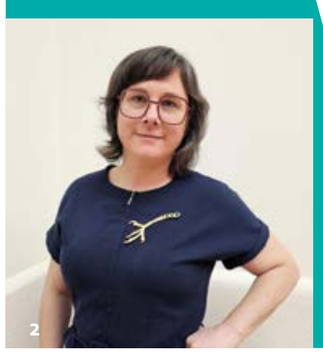
Alleen vernamen cultureel-erfgoedorganisaties dat ze in 2027 en 2028 drastisch moeten besparen. Dit harde nieuws had het effect van een splinterbom: het raakt het erfgoedveld in al haar geledingen. Erfgoedcellen en bovenlokale musea moeten 30% inleveren, archieven 50% en de erfgoedbibliotheken zelfs 100%. ‘Een slagveld’ volgens de ene, ‘een bloedbad’ volgens de andere.

Ook wij zijn getroffen. De zogenaamde kaasschaaf en niet geïndexeerde werkingsmiddelen kennen we al lang. Tegen alle afspraken in bijna een derde van je budget moeten inleveren is echter ongezien én ongehoord. Bij organisaties als de onze gaat dit vooral ten koste van gedreven en deskundige medewerkers.

De échte tol is voor de erfgoedvrijwilligers en iedereen die erfgoed een warm hart toe draagt. Minder personeel betekent minder dienstverlening. Minder middelen voor archieven en bibliotheken betekent minder toegang tot bronnen. Minder centen voor erfgoedcellen en bovenlokale musea betekent minder publieksinitiatieven. Net nu bronnenkritiek, lessen uit het verleden en gemeenschapsvormende erfgoedinitiatieven noodzakelijk zijn voor een warme, democratische samenleving.

Het erfgoedveld is in rouw, met alle emoties die daarbij horen. We voelen ongeloof en woede, we proberen te onderhandelen, maar aan aanvaarding zijn we nog niet toe. Laat ook van je horen en deel je steun via sociale media met de hashtags #erfgoedmaker #LaatHetLichtAan en #StopCultuurbesparingen.

— Eva Wuyts (algemeen coördinator)

\ DAG UIT HET LEVEN VAN

Lotte, hoofdvrouw van de Sint-Jorisgilde in Meer

Sinds een half jaar staat Lotte aan het roer van de Sint-Jorisgilde in Meer. Als eerste hoofdvrouw in een lijn van hoofdmannen leidt ze de schuttersgilde met veel enthousiasme. We zijn erbij tijdens een van hun wekelijkse oefenavonden. Lotte en haar leden laten zien hoe ze kruisboogschieten levend houden.

19.00

Buiten wordt het steeds vroeger donker, maar door de ramen van het gildehuis schijnt warm licht. Binnen draait alles op vrijwilligers, vanavond tapt barvrouw Bie al lachend de pintjes. ‘We doen hier meer dan schieten alleen,’ vertelt Lotte. ‘Maar het schieten krijgt altijd voorrang.’

19.30

Buiten de oefenavonden houdt Lotte zich bezig met de agenda, vergaderingen en administratie. Gelukkig staat ze er niet alleen voor: Geert springt bij waar nodig. Die solidaire sfeer typeert het hele bestuur. ‘In tegenstelling tot traditionele mannengildes bestaat ons bestuur inmiddels voor bijna de helft uit vrouwen. We zitten hier met een heel gelijkwaardig gevoel aan tafel.’

21.00

Terwijl de oefenavond verdergaat, druppelen steeds meer gildeleden binnen. Een van hen is Toon, Lottes ‘schietvader’. Hij introduceerde haar veertien jaar geleden in de gilde. Lotte hield van de competitie en de vriendschap. ‘De vereniging voelde daardoor als een tweede thuis. Die warme dynamiek wil ik als hoofdvrouw absoluut bewaren en doorgeven.’

22.30

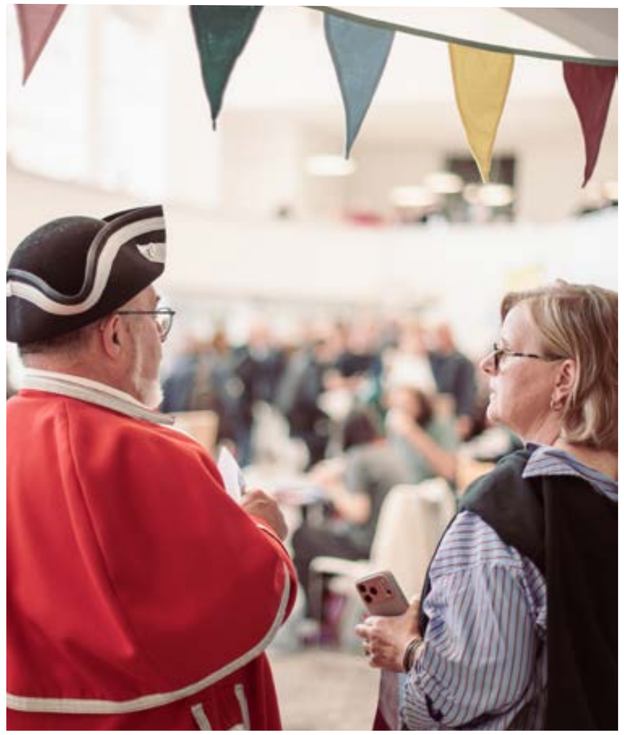
Wanneer Lotte naar huis vertrekt, is de avond in het gildehuis nog lang niet voorbij. Dat typeert ook de vereniging: meer dan een gilde is het een hechte gemeenschap. ‘We zijn een gezonde vereniging die draait op een sterke verbondenheid tussen jong en oud.’

\ HISTORIES FESTIVAL

Een dag om te koesteren

Op 10 oktober zakten honderden erfgoedvrijwilligers uit Vlaanderen en Brussel af naar de KBR voor de derde editie van het Histories Festival. Het werd een warme dag vol ontmoetingen, inspiratie en gedeelde passie voor erfgoed.

INSPIRATIE IN ELKE HOEK

De erfgoedbeurs vormde het bruisende hart van het Festival. In de indrukwekkende Krantenzaal konden bezoekers kennismaken met erfgoedverenigingen en koepelorganisaties uit heel Vlaanderen en Brussel. Er viel heel wat te ontdekken: bijzondere publicaties, historische replica’s, mini-expo’s, verrassende vondsten en zelfs een kleine reus. Tussen een kop koffie en een goed gesprek werden ideeën uitgewisseld, ervaringen gedeeld en nieuwe samenwerkingen geboren.

VRIJWILLIGERS OP HET PODIUM

Deze editie vond plaats tijdens het Internationaal Jaar van de Vrijwilliger. Erfgoedvrijwilligers stonden dan ook meer dan ooit centraal. Niet alleen als bezoekers, maar ook als mede-makers van het Festival.

Vrijwillige ambassadeurs dachten mee na over het programma en brachten vanuit hun eigen ervaring ideeën en thema’s aan. In het Consilium kregen erfgoedvrijwilligers zelf het podium om hun onderzoek, projecten en werkwijzen te delen. Hun verhalen toonden hoe groot de kennis, creativiteit en gedrevenheid van erfgoedvrijwilligers is.

ERFGOED DAT TOT LEVEN KOMT

Ook buiten de sessies en erfgoedbeurs viel er heel wat te beleven. Demonstraties van de Gallische Hoeve en de Poepedroegers brachten erfgoed tastbaar dichtbij. Bezoekers ontdekten Brusselse erfgoedparels, lieten zich inspireren op de adviesmarkt of gingen trots op de foto als #erfgoedmaker.

Een van de hoogtepunten was de feestelijke lancering van *Het geheugen van Vlaanderen*. Samen met de vele ontmoetingen, gesprekken en activiteiten maakte die van het Festival een levendige staalkaart van wat erfgoed vandaag is: veelkleurig, verrassend en bovenal verbindend.

‘Hét moment om te zien wat anderen doen’, beaamt Hendrik Nelde. Het Festival brengt mensen samen die elkaar inspireren, ondersteunen en versterken.

‘Het is de verzamelplaats voor alle soorten erfgoed.’

— deelnemer Philippe Van den Eynde

SAMEN VERDER

Aan iedereen die erbij was: bedankt. Dankzij jullie enthousiasme, kennis, nieuwsgierigheid en engagement werd deze derde editie een dag om niet snel te vergeten. Als dit Festival één ding heeft bewezen, dan wel dat erfgoed leeft. En dat doet het wanneer we het samen delen.

Geniet na met de aftermovie.

histories.pub/aftermovie

\ INTERVIEW

Medewerker in de kijker: Frauke Hens

Frauke werkt al tien jaar bij Histories. Als zakelijk medewerker zorgt ze ervoor dat haar collega's hun werk goed kunnen doen. Zelf staat ze niet op de voorgrond, maar achter de schermen draagt ze elke dag bij aan de ondersteuning van erfgoedvrijwilligers.

Hoe ben je bij Histories terechtgekomen?

'Via Heemkunde Vlaanderen. Toen ik begon, wist ik bijna niets over heemkunde of heemkundige kringen. Maar hoe meer ik ermee in aanraking kwam, hoe meer ik het in mijn hart sloot.'

Wat doe je precies bij Histories?

'Ik zorg ervoor dat mijn collega's zo goed mogelijk hun werk kunnen doen. Dat gaat van personeelsbeleid en interne procedures tot allerlei praktische zaken. Zelf ondersteun ik vrijwilligers niet rechtstreeks, maar wel elke dag. Een tevreden collega is uiteindelijk ook een tevreden vrijwilliger.'

Waar haal je het meeste voldoening uit?

'De variatie in mijn job, maar vooral de mensen. Wat mij telkens opnieuw raakt, is de passie van erfgoedvrijwilligers. Die kom je soms tegen op de meest onverwachte momenten. Als ik op een babyborrel vertel dat ik voor Histories werk, blijkt er vaak wel iemand aan tafel een erfgoedvrijwilliger te kennen, betrokken te zijn bij een erfgoedvereniging of het maken van een stamboom. Vaak beseffen mensen niet hoeveel erfgoed er rondom hen leeft, tot je erover begint.'

Wat vind je het leukste aan je werk?

'Mijn collega's. We vormen een sterk team en proberen samen het verschil te maken voor vrijwilligers.'

Wat zijn je mooiste herinneringen bij Histories?

'De Festivals, zonder twijfel. Dat zijn voor mij bijzondere momenten omdat ik dan vrijwilligers in levende lijve ontmoet. Het is fijn om gezichten te kunnen plakken op namen.'

Hoe kijk je naar de toekomst?

'Er komen uitdagingen op ons af, maar moeilijke momenten kunnen ook nieuwe mogelijkheden creëren. Ik geloof dat we die moeten aangrijpen om nog meer te focussen op wat echt belangrijk is en waar we het verschil kunnen maken.'

Tot slot: heb je een boodschap voor erfgoedvrijwilligers?

'Behoud je passie. Hou die vast. Het is precies die passie die mij jaren geleden heeft overtuigd en die mij vandaag nog altijd inspireert. Jullie inzet maakt elke dag opnieuw het verschil.'

De mening van...

Gedigitaliseerde kranten bieden nieuwe kansen voor onderzoek. Toch zien erfgoedvrijwilligers nog ruimte voor verbetering.

'Met meer online toegankelijke regionale en lokale kranten uit 1945-2000 zouden we het verleden beter kunnen onderzoeken.'

- Jo Spyckerelle, Erfgoed Roeselare

'Digitalisering van kranten verhoogt het potentieel van onderzoek. Wel ontbreekt vaak een duidelijk overzicht van waar je welke kranten kunt raadplegen.'

- Fré Vanhooren, Erfgoedkring 8460

Onze activiteiten

\ ONTMOETINGSDAG

Op handen gedragen

Hoe zorg je ervoor dat jouw processie ook toekomstige generaties aanspreekt? Op deze ontmoetingsdag denk je mee na over verjonging en vernieuwing via lezingen, praktijkvoorbeelden en rondleidingen.

28-11-2026 · Mechelen

\ VORMING

Armoede als misdaad

Wist je dat arm zijn in de 19de eeuw strafbaar was? Tijdens deze vorming leer je hoe je dossiers van landlopers opspoort in de archieven. Je ontdekt waar de informatie beschikbaar is en hoe je die gegevens gebruikt voor jouw onderzoek.

01-12-2026 · Tessenderlo-Ham

\ VORMING

Grip op je collectie

Mis jij overzicht in je collectie? Tijdens deze vorming maak je kennis met de basisprincipes van collectieregistratie. Je ontdekt hoe je jouw collectie beter beheert, doorzoekbaar maakt en je krijgt een overzicht van handige registratiesystemen.

01-12-2026 · Houthalen-Helchteren

\ WORKSHOP

Verzetsgeschiedenis

Maak kennis met de geschiedenis van het verzet uit de Tweede Wereldoorlog in België en leer hoe je zelf historisch onderzoek opstart. Je ontdekt waar je bronnen vindt, hoe je ze kritisch gebruikt en hoe je verborgen verhalen tot leven brengt.

05-12-2026 · Brussel

Jimmy Bourgeois, 1944

\ WEBINAR

Slim zoeken in BALaT

Zoek je historische beelden van Belgisch erfgoed? Tijdens deze vorming maak je kennis met de online erfgoeddatabank *Belgian Art Links and Tools*. Je leert zoeken, resultaten filteren en beelden downloaden voor correct gebruik in jouw onderzoek.

20-01-2027 · online

Ontdek al onze activiteiten

\ PRAKTIJKTIP

Bron vermelden? Zo doe je dat

Een goede bronvermelding maakt je onderzoek sterker én bespaart je later veel werk. Refereren klinkt misschien ingewikkeld, maar met enkele eenvoudige gewoontes kom je al een heel eind.

Waarom bronnen vermelden?

Refereren betekent dat je aangeeft waar je informatie vandaan komt. Correcte bronvermeldingen maken je onderzoek betrouwbaarder. Lezers kunnen nagaan waarop je verhaal gebaseerd is en onderzoekers kunnen verder bouwen op jouw werk. In een tijd waarin informatie zich snel verspreidt, is dat belangrijker dan ooit.

Maar ze hebben nog een ander voordeel: ze helpen je om transparant te werken. Je mag immers niet zomaar teksten, onderzoeksresultaten of andere creaties van iemand anders voorstellen als je eigen werk. Zonder bronvermelding kan er sprake zijn van plagiaat.

Begin meteen

Verzamel bij elke bron enkele basisgegevens: wat is het, waar vond je het, welk deel gebruikte je en wanneer raadpleegde je het?

Als er één gewoonte is die elke erfgoedvrijwilliger veel tijd en frustratie kan besparen, is het meteen noteren waar je de informatie vond.

Niet elke bron bevat dezelfde gegevens en niet alle informatie is altijd beschikbaar. Toch geldt een eenvoudige vuistregel: noteer zoveel mogelijk.

Hou alles bij elkaar

Bewaar notities, foto's, scans en citaten altijd samen met hun brongegevens. Zo voorkom je dat je achteraf moet puzzelen waar een bepaalde passage of afbeelding vandaan kwam.

Werk je digitaal? Voeg de broninformatie meteen toe aan je bestand of map. Werk je op papier? Noteer de referentie bij je aantekeningen.

Wil je aan de slag? Alle tips, voorbeelden en aandachtspunten vind je in de volledige praktijktip:

histories.pub/bronnen

Kies een vaste aanpak

Er bestaan verschillende manieren om bronnen te vermelden. Welke stijl je kiest, is minder belangrijk dan hoe consequent je ermee omgaat. Gebruik telkens dezelfde volgorde en dezelfde opbouw.

> 'In een tijd waarin informatie zich snel verspreidt, is bronvermelding belangrijker dan ooit.'

Hoe verwijs je correct naar een boek, website, archiefstuk, krantenartikel of interview? Op onze website vind je de volledige praktijktip met heldere regels, handige aandachtspunten en concrete voorbeelden die je meteen kan gebruiken in je eigen onderzoek.

\ NIEUWS

Beeldbank Onroerend Erfgoed aangevuld

Onroerend Erfgoed heeft meer dan duizend historische foto's van 24 Antwerpse gemeenten toegevoegd aan haar digitale beeldbank. Duik in de beeldbank en ontdek hoe je buurt er vroeger uitzag.

histories.pub/beeldbank

Breng herdenkings-momenten uit WOI in kaart

Wordt de Eerste Wereldoorlog ook in jouw gemeente herdacht? Het In Flanders Fields Museum wil alle herdenkingsmomenten wereldwijd in kaart brengen. Voeg een initiatief toe aan hun interactieve kaart en help mee dit verleden te bewaren.

histories.pub/interactievekaart

Het geheugen van Vlaanderen: nu te koop

Ontdek verrassende verhalen uit het verleden van Vlaanderen en Brussel in ons gloednieuwe boek. 70 erfgoedvrijwilligers vertellen hoe zij lokale geschiedenis en bijzondere tradities levend houden. Ga langs bij je plaatselijke boekhandel of bestel je exemplaar online.

histories.pub/gvv

Reuzendatabank verhuist naar Wikidata

Afgelopen maanden zetten we de reuzendatabank over naar Wikidata. Zo wordt het voor jou makkelijker om data toe te voegen, aan te passen en te hergebruiken. Ontdek de vernieuwde database:

histories.pub/wikidata

Meer nieuws en recente ontwikkelingen op onze website: histories.be/nieuws

\ OVER-DRAGER

De marconisten van Olen zorgen voor klinkend erfgoed

In de rubriek 'over-dragers' spreken we met en over dragers van lokaal erfgoed. We noemen hen dragers, omdat ze hun erfgoed in leven houden en een duurzame toekomst geven. In deze krant maken we kennis met Leon van het Olens Radiomuseum.

Radio's die blijven spelen

Het Olens Radiomuseum bestaat sinds 1992 en groeide uit de verzameling van oprichter Pieter Van Opstal. Vandaag houden vrijwilligers het museum draaiende. Leon neemt al twintig jaar de rol van secretaris en penningmeester op zich.

De radio's staan er niet alleen om naar te kijken. In het werkhuis herstellen vrijwilligers oude toestellen. Dat vraagt specifieke ervaring en technische kennis. Welke onderdelen zijn aan vervanging toe? Waar loopt het mis? En hoe krijg je een oud toestel weer aan de praat?

Kennis die niet mag verstoffen

Een oude lampenradio herstellen leer je niet uit een handleiding. Daarom bouwde het museum een bibliotheek uit. 'Als we met een lastig geval zitten, kunnen we een boek uit het rek halen en op zoek gaan naar een oplossing,' vertelt Leon.

Vier keer per jaar bundelen de vrijwilligers hun kennis in *De Marconist*. Het tijdschrift ontleent zijn naam aan de radio-officier die vroeger op zee de verbinding verzorgde tussen zijn schip en de rest van de wereld. Ook vandaag zoeken ze verbinding: ze wisselen magazines uit en vragen advies bij moeilijke herstellingen.

Van generatie op generatie

Kennis bewaren heeft weinig zin als niemand ze nog kan toepassen. Daarom staat het werkhuis open voor wie de oude technieken wil leren. De jongste vrijwilliger die er een opleiding kreeg, was amper twaalf jaar. 'Het is mooi om te zien hoe mensen hun passie ontdekken. Iedereen is hier welkom,' zegt Leon.

Die kennis geven de vrijwilligers ook door aan bezoekers. Tijdens rondleidingen demonstreren ze hoe toestellen werken. Scholen ontdekken er hoe technologie doorheen de jaren evolueerde.

Leon weet uit eigen ervaring hoe zo'n passie kan worden doorgegeven. Ooit stapte hij zelf als bezoeker het museum binnen. Een gesprek volgde, zijn interesse groeide en hij werd vrijwilliger.

Klinkend erfgoed

In het museum speelt altijd muziek. De klank van een lampenradio hoort evenzeer bij het erfgoed als het toestel zelf. Door radio's weer te laten spelen, bewaren ze niet alleen de toestellen, maar ook hun werking en geschiedenis.

Lees het volledige verhaal op onze website

histories.pub/marconisten

\ #ERFGOEDMAKER

Maak jij ook erfgoed? Laat het zien.

Ga jij ook op de foto? Neem de poster uit deze krant, neem een foto en deel het op je sociale media met de hashtags: #erfgoedmaker #LaatHetLichtAan #StopCultuurbesparingen.

HISTORIES

Vlaanderen
verbeelding werkt

OP DE HOOGTE BLIJVEN?

Al bijna 5.000 abonnees op onze maandelijkse nieuwsbrief boordevol erfgoednieuws. Kom jij er ook bij?

histories.be/nieuwsbrief/